

detta ändamål ett anslag om 138 miljoner kronor för år 2021, ur vilken medel kan beviljas till nämnderna för omställningsåtgärder.

Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen till viss del beaktat ekonomiska förutsättningar samt bedömt risker i budgetarbetet inför år 2021.

I budgetförslaget som överlämnats till regionfullmäktige bedömer vi att regionstyrelsen i tillräcklig omfattning har beaktat förändringar i förutsättningar utifrån de av SKRs senast presenterade budgetförutsättningarna samt prognoserna. Utifrån dessa har regionen gjort egna bedömningar och antaganden kring vilken påverkan dessa har på regionens intäkter. I det osäkra läget, med anledning av pandemin, finns även en planeringsreserv på 50 mnkr budgeterat samt omställningsmedel (138 mnkr) för nämnderna. Vidare har en känslighetsanalys gjorts, vilken påvisar vilken effekt förändringar har på regionens intäkter och kostnader.

I budget för år 2021 förutsätts att samtliga nämnder har en ekonomi i balans för samtliga år. Vår bedömning är att erfarenheter från tidigare års utfall samt faktisk kostnadsutveckling inte har beaktats i tillräcklig omfattning i budgetarbetet. Hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserade ett resultat på -600 mnkr per september år 2020. Det faktum att hälso- och sjukvårdsnämnden årligen uppvisat underskott bedömer vi stödjer denna uppfattning.

Regionstyrelsen har enligt vår bedömning inte beaktat beslutad målsättning avseende regionens balanskravsresultat. Detta utifrån att det budgeterade balanskravsresultatet varje enskilt år understiger det angivna målvärdet om ett resultat på minst 1,25 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Vi bedömer därför revisionsfrågan som **delvis uppfylld**.

3. Vilka möjligheter har styrelser och nämnder haft till dialog och synpunkter under denna process?

lakttagelser

Regionstyrelsen beslutade 2020-01-28 § 7 att fastställa tidplan för verksamhetsplan med budget 2021 och uppföljning 2020. Av tidplanen framgår att den ska skapa förutsättningar för en tydlig och transparent process för att ta fram verksamhetsplan med budget för kommande år. Vidare framgår det att arbetet startat med ett omvärldsseminarium i samband med regionstyrelsens sammanträde i december 2019. Enligt tidplanen utgör detta en del i underlaget till förutsättningar för verksamhetsplan med budget 2021 som beslutas av regionstyrelsen i februari 2020.

Efter politisk beredning i mars-maj 2020 fattas beslut om Region Örebro läns verksamhetsplan med budget vid regionstyrelsens sammanträde i maj och regionfullmäktiges sammanträde i juni. Enligt tidplanen skulle regionfullmäktige besluta om budget 2021 i juni år 2020 i istället för beslut i november. Med anledning av Covid-19 har beslut om budget 2021 tagits i november år 2020 likt tidigare år.

Styrelser och nämnder har enligt beslutade förutsättningar ingen formell möjlighet till dialog och synpunkter under budgetprocessen. Vid intervjuerna framgår det att styrelser och nämnder erhåller budgetramarna först efter att regionstyrelsen beslutat om

budgetförslaget till regionfullmäktige. I intervju lyfts att det är regionfullmäktige som har ansvaret för att besluta om budgetramarna, inte hälso- och sjukvårdsnämnden, varför det inte finns ett behov av att yttra sig på föreslagna budgetramar. Det framkommer samtidigt att det vissa år är känt redan när budgetramen sätts att hälso- och sjukvårdsnämnden inte kommer att kunna hålla den.

Enligt intervju med tidigare ekonomichef för hälso- och sjukvårdsnämnden så lyfts det fram att de på tjänstemannanivå erhåller information om budgeten i ekonomichefsgruppen innan det att förslaget går upp till regionstyrelsen. Vidare föredrar ekonomichefen budgetprocessen för hälso- och sjukvårdsnämnden.

Vid intervjuerna lyfts den personunion som finns där bland annat hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande även är ledamot i regionstyrelsen som en viktig del i informationsflödet och möjlighet till informell dialog.

Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att styrelser och nämnder inte haft någon möjlighet till formell dialog och synpunkter under budgetprocessen.

Beredningen syftar till att ge fullmäktige ett tillförlitligt beslutsunderlag. Ett syfte med beredningen av budgeten är att den ska leda fram till att fullmäktige kan fastställa en realistisk budget. Vi bedömer det således som viktigt att nämnderna ges möjlighet till formell dialog samt att lämna synpunkter inom ramen för budgetprocessen.

Vi bedömer därför revisionsfrågan som **inte uppfylld**.

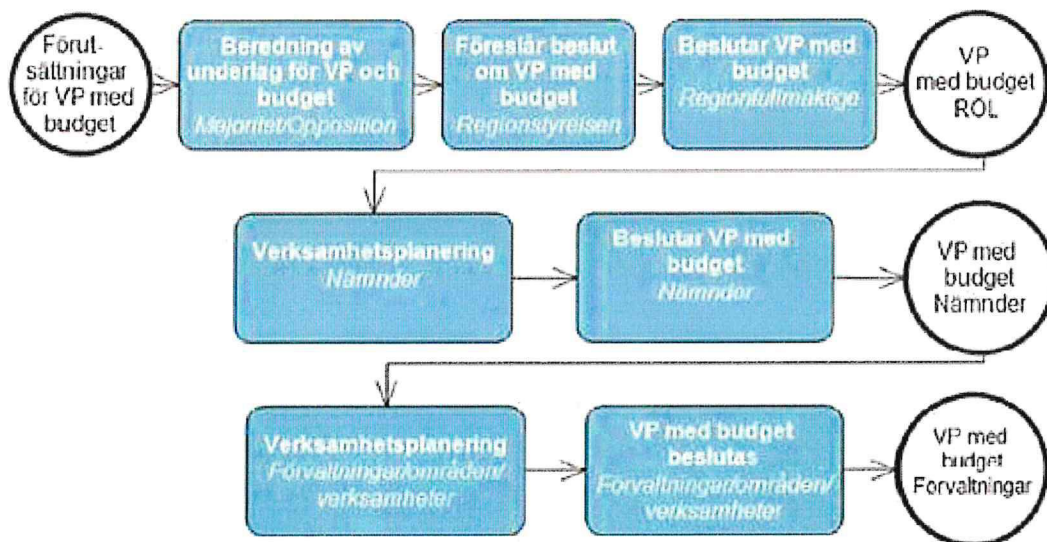
4. Hur genomförs internbudgetarbetet av hälso- och sjukvårdsnämnden och är detta arbete ändamålsenligt?

lakttagelser

På intranätet är det publicerat en beskrivning av planerings- och uppföljningsprocessen av verksamhetsplan med budget. I beskrivningen framgår att planerings- och uppföljningsprocessen är en del av Region Örebro läns ledningsprocess och styr framtagandet av verksamhetsplan inklusive internkontrollplan, liksom uppföljning i periodrapporter, delårsrapporter, verksamhetsberättelser samt i årsredovisningen.

Av rutinbeskrivningen finns det ett avsnitt för framtagande av verksamhetsplan med budget. Det anges att verksamhetsplaner tas fram på olika organisatoriska nivåer. Regionfullmäktige beslutar om "Verksamhetsplan med budget och planeringsförutsättningar" vilket utgör grunden för nämndernas och förvaltningarnas planering.

Av rutinbeskrivningen framgår även ett flödesschema över hur framtagandet av verksamhetsplan med budget går till på övergripande nivå, nämndsnivå samt förvaltningsnivå.

Efter det att regionfullmäktige fastställt verksamhetsplan och budget börjar verksamhetsplaneringen för nämnder och förvaltningar. Detta arbete ska mynna ut i verksamhetsplan och budget för respektive nämnd.

Det finns även en framtagna tidplan för verksamhetsplan med budget vilken enligt beslutet ska skapa förutsättning för en tydlig och transparent process att ta fram verksamhetsplan för kommande verksamhetsår.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har ett dokument för intern styrning och kontroll (ISK) vilket är beslutat av hälso- och sjukvårdsdirektör. Av dokumentet framgår att syftet med ISK är att säkerställa en ändamålsenlig verksamhet, det vill säga att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som ställs på verksamheten. För den interna styrningen innebär detta bland annat att verksamheten bedrivs inom tilldelade ekonomiska ramar. Av bilagan för intern styrning framgår det att processen består av momenten; identifiera och värdera framgångsfaktorer, ta fram och besluta om aktiviteter, genomföra aktiviteter samt följa upp och utvärdera genomförda aktiviteter. Vid identifiering av framgångsfaktorer ska fokus bland annat finnas på befintliga krav där verksamhetens resultat inte når upp till kraven. Det är utifrån de prioriterade framgångsfaktorerna som verksamheten sedan tar fram aktiviteter. Att beakta enligt processen är om aktiviteten är konkret och realistiskt och rimlig i förhållande till det förväntade resultatet. Utvärdering och uppföljning sker i samband med delårsrapport och verksamhetsberättelse. Resultatet diskuteras mellan områdeschef och förvaltningschef och används som underlag till nästkommande års planering.

Vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde i mars 2020 informerades det om att tidsplanen för budget 2021 reviderats och att nämndens arbete kommer att starta upp i oktober med beslut i december/ januari. 2020-11-04 (§ 125) informerade nämndens ordförande om tidplan och process för verksamhetsplan med budget 2021.

Utgångspunkten för den interna resursfördelningen är nämndens budget från föregående år samt uppräknig enligt fullmäktiges beslut. Nämndens interna budget bryts sedan ner utifrån de förutsättningar som finns i organisationen men i stort följer

budgetramarna tidigare års fördelning även på verksamhetsnivå. En omfördelning av områdesramarna gjordes enligt intervju år 2018/ 2019 och detta är något man har en ambition att se över framåt. Efter att budgeten brutits ned får områdescheferna en budgetsumma till sig av förvaltningens ekonomer. Detta är inte något som formellt kvitteras av cheferna för respektive område. Det tas inte fram någon fördelning på verksamhetsnivå kring vad som kan levereras utifrån budget.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har en intern rutin för budgetregistrering och regionbidrag 2020 som beskriver hur budget och regionbidrag ska registreras och konteras i systemet.

Verksamhetsplan och budget 2021 beslutades av hälso- och sjukvårdsnämnden 2021-01-22 (§ 26).

I budget och verksamhetsplan för år 2021 lyfts att ett stort fokus kommer att läggas på arbetet med strukturella omställningar i organisationen, innebärande en förändrad områdes- och verksamhetsorganisation för ytterligare fokus på framtida optimalt resursutnyttjande. När den förändringen är beslutad och genomförd kommer, om situationen med pandemin så tillåter, arbetet med att stabilisera ekonomin och gå emot en ekonomi i balans återupptas.

I budget 2021 erhåller hälso- och sjukvårdsnämnden ett tillskott om 437,2 mnkr fördelat på justeringar inför 2021 (73 mnkr), löne- och prisuppräkning (145,2 mnkr) samt särskilda prioriteringar (219 mnkr). Av budgeten framgår vad de särskilda prioriteringarna ska omfatta vilket bland annat är att komma ikapp med uppskjuten vård på grund av pandemin. I tabell 5 framgår driftbudgeten för hälso- och sjukvårdsnämnden 2021.

Belopp i mnkr	Budget 2021		Prognos 2020	
	Omsättning	Varav budgetram	Omsättning	Varav regionbidrag
Område nära vård	2 850	1 200	2 750	1 166
Område specialiserad vård	4 940	4 106	4 650	3 882
Område psykiatri	850	765	800	732
Område gemensamt	600	320	380	115
Summa	9 240	6 391	8 580	5 895

Tabell 5. Budget per område år 2021.

Bedömning

Vi konstaterar att det finns en framtagen tidplan och anvisningar för budgetprocessen i regionen. Vi ser dock att denna tydlighet inte finns avseende arbetet med hälso- och sjukvårdsnämndens interna budget. Vi saknar en tydlig tidplan och anvisning för arbetet med den interna budgetprocessen. För att anses ha ett ändamålsenligt internbudgetarbete krävs det enligt vår bedömning att detta finns på plats. I syfte att skapa en mer realistisk och ändamålsenlig budget är vår bedömning att förvaltningens interna budgetarbete behöver starta tidigare samt ha en högre grad av involvering från

budgetansvariga chefer, vilket även inkluderar en tydlig kvittering av budgeten från respektive områdeschef.

Vi bedömer därför revisionsfrågan som **delvis uppfylld**.

5. Finns tydliga strategier för att klara en ekonomi i balans och verkar budgeten som styrinstrument i nämndernas och styrelsens verksamhet?

lakttagelser

I årsredovisningen 2019 redovisar Region Örebro län ett resultat om 467 miljoner kronor. För samma period redovisar hälso- och sjukvårdsnämnden ett underskott om 476 miljoner kronor vilket är en försämring med 129 miljoner kronor jämfört med året innan. Det framgår av årsredovisningen att grundorsaken till nämndens resultatförsämring är att det effektiviseringskrav som en uppräknad av regionbidrag och hälsovalsersättning med 1 procent innebär inte har mötts av tillräckligt resultatförbättrande åtgärder i verksamheten. Av årsredovisningen 2019 framgår att hälso- och sjukvårdsförvaltningen befinner sig i en mycket allvarig situation och att arbetet med den ekonomiska handlingsplanen påbörjats.

Region Örebro läns prognos år 2020

I tabell 6 framgår Region Örebro läns prognos för år 2020 utifrån de månatliga ekonomiska rapporterna i regionstyrelsen.

Månad	Resultat för perioden (mnkr)	Balanskravsresultat för perioden (mnkr)	Helårsprognos (mnkr)	RS sammanträde
Februari	-138	-41	-	2020-03-30 § 82
Mars	-430	-86	-	2020-04-29 § 93
April	-374	-146	-	2020-05-06 § 107
Maj	-364	-170	-	2020-06-09
Juli	-84	37	100 (exkl. balanskravsjustering)	2020-09-10 § 161
Augusti				
September	189	232	300 (exkl. balanskravsjustering)	2020-10-20 § 190

Tabell 6. Budgetavvikelse per område per 2020-07-31.

I samband med delårsrapporten per juli presenterades den första helårsprognos för år 2020. Det framgår av regionstyrelsens protokoll tidigare under året att på grund av pandemin är de ekonomiska förutsättningarna för år 2020 mycket osäkra och Region Örebro län avvaktar därför med sin helårsprognos för år 2020.

Helårsprognosen per september uppgår till 300 mnkr. Detta innebär en resultatförbättring med 200 mnkr jämfört med prognosen per juli. Detta beror framför allt på att prognosen för skatter och statsbidrag har ökat med 122 mnkr, vilket är en positiv avvikelse med 215 mnkr jämfört budget för året. Verksamheternas helårsprognoser uppgår till -109 mnkr, varav hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar -600 mnkr i helårsresultat 2020.

Verksamheternas nettokostnadsutvecklingstakt har stigit under år 2020 och per september uppgick detta till 4,1 procent. Dock förväntas denna nivå att sjunka och den prognostiserade nettokostnadsutvecklingen för helår 2020 uppgår till 2,6 procent, vilket beror på förväntat ökade nivåer av riktade statsbidrag. Lönekostnaderna är beräknade att öka med 6,0 procent för helår 2020, vilket är i nivå med utfallet per september. På grund av pandemin har riksdag och regering infört tillfälliga regler som innebär att alla arbetsgivare får ersättning för hela sjuklönekostnaden som de har redovisat i arbetsgivardeklarationen från och med april 2020. Om hänsyn tas till denna ersättning förväntas årets lönekostnadsökning bli lägre och uppgå till 5,2 procent.

I intervju framgår att regionen inte har en högre kostnadsutveckling än övriga regioner utan underskottet inom hälso- och sjukvården främst på att intäkterna inte ökat. Det beskrivs ha varit en återhållsam budgettilldelning, som ett led i en medveten strategi.

Hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med ekonomi i balans

I regionens verksamhetsplan med budget 2019-2022 gavs nämnderna i uppdrag (uppdrag 63) att upprätta och genomföra ekonomiska handlingsplaner i syfte att bibehålla eller nå ekonomisk balans. Åtgärderna skulle beskrivas med ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser samt att uppföljning av handlingsplanerna ska vara en del av nämndernas del- och årsrapportering till regionstyrelsen.

Av hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan för 2019 framgår det att hälso- och sjukvårdsförvaltningen under 2019 ska ta fram och genomföra en revidering av arbetet för en budget i balans som omfattar genomgång av sjukvårdens struktur och utbud innefattande både kostnadsreduceringar och inkomstförstärkningar i form av såld vård, avgifter, hyra, pant mm. Uppdragets olika delar ska beredas av respektive fokusberedning i samverkan och rapporteras till Hälso- och sjukvårdsnämnden.

2019-05-29 § 51 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden att uppdra till hälso- och sjukvårdsdirektören att ta fram en handlingsplan med konkreta åtgärdsförslag för att uppnå en ekonomi i balans samt svara regionstyrelsen avseende åtgärder och effekter av beslutade handlingsplaner för ekonomi i balans. Handlingsplanen ska beslutas i september av nämnden.

Som ett första steg av flera i arbetet med att nå en ekonomi i balans beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden 2019-09-25 § 90 om en handlingsplan för budget i balans. Det beslutades även att nämnden ska följa upp förvaltningens arbete för en budget i balans vid varje nämndsammanträde. Av nämndens protokoll för år 2020 framgår att detta tagits upp som informationsärendet i samband med genomgång av ekonomin.

Av handlingsplanen framgår att de ekonomiska åtgärderna omfattar olika angreppssätt:

- Omedelbara åtgärder för att bromsa kostnadsutvecklingen
- Ökade intäkter, ökat stöd alternativt minskade utgifter
- Minskade kostnader genom samordnad förvaltning av utrustning
- Ökad samordning och/ alternativt verksamhetsförändringar

Total resultatförbättring för ovan uppges till 43 mnkr år 2019 och 174 mnkr år 2020. Som komplement till detta anges i nämndens verksamhetsplan 2020 att varje områdeschef sedan år 2018 har ett uppdrag att minska kostnaderna med 2 %.

2020-01-22 § 26 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden om verksamhetsplan med budget för år 2020. Av verksamhetsplanen framgår att det fortsatt kommer vara ett stort fokus på arbetet med de strukturella omställningar som organisationsförändringen för hälso- och sjukvården inneburit och arbeta vidare med fokus på optimalt resursutnyttjande för att stabilisera ekonomin och gå emot en ekonomi i balans. Det framgår vidare att det i denna process är viktigt att inte fastna i historiska tankesätt utan att som samlad hälso- och sjukvårdsförvaltning fortsätta tänka nytt och framåtsyftande. Tydligt är att detta inte kan göras med generella neddragningar utan att det är arbete med strukturella grepp som måste till. Även vid genomförda intervjuer har det strukturella greppet lyfts fram som viktigt för att nå en budget i balans.

2020-04-16 § 58 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att mot bakgrund av förvaltningens arbete med pandemin bedöma i vilken omfattning uppdragen i Verksamhetsplan med budget 2020 kan genomföras under året samt kontinuerligt återkomma till nämnden med information om uppdragen och hanteringen av den.

Vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde den 2020-05-20 § 73 gavs en ekonomisk rapportering där ekonomichefen informerade om en helårsprognos om -700 miljoner kronor. Hälso- och sjukvårdsdirektören informerade även om att inga större förändringar skett i verksamhetsplan 2020 sedan sammanträdet i april.

2020-06-16 § 79 gavs information om ekonomi samt förutsättningar inför 2021. Det framgår av protokollet att ekonomin påverkats av bland annat pandemin. Resultatkalkyl för Region Örebro län utgår från fullmäktiges verksamhetsplan 2020, ingen uppräknig av budget 2021 och SKR:s prognos. Det gavs även information om det ekonomiska läget i hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

2020-08-27 § 82 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden att godkänna nämndens delårsrapport 2020. Av delårsrapporten per 2020-07-31 framgår det att prognosen för år 2020 uppgår till -700 mnkr. Helårsprognosen är gjord med bedömningen att pandemin kommer att ha fortsatt påverkan på hälso- och sjukvården även under stora delar av hösten. Grundförutsättningen för 2020 var att hälso- och sjukvården utifrån beslut om utebliven uppräknig av regionbidraget skulle arbeta med åtgärder för ekonomi i balans. Det framgår av delårsrapporten att sedan utbrottet av covid-19 har detta arbete fått stå åt sidan.

2020-09-30 § 108 gavs information till hälso- och sjukvårdsnämnden att helårsprognosen visar på -600 miljoner kronor. Prognosen förutsätter kompensation från staten för kostnader relaterade till covid-19.

2020-11-04 § 125 presenterades resultatutvecklingen för år 2020 som informationsärendet till hälso- och sjukvårdsnämnden. Utvecklingen är en försämring på 231 miljoner kronor jämfört med 2019. Särskilda prioriteringar inför 2021 presenterades också enligt protokollet.

2020-12-09 är det ett beredningsärende av hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan med budget 2021. I ärendet framgår att beredningen för somatisk specialistvård och högspecialiserad vård lyfter att behovs- och kapacitetsplaneringen, inklusive tillgänglighet och vårdplatser, bör lyftas som en central aspekt i det fortsatta strategiska utvecklingsarbetet. Beredningen lyfter fram att det krävs en samsyn kring hur detta hänger ihop med såväl ekonomiska och kompetensrelaterade förutsättningar som de förändrade patientbehov som i sin tur gör omställningen till nära vård nödvändig.

Hälso- och sjukvårdsnämndens resultat 2016-2020

I tabell 7 redovisas hälso- och sjukvårdsnämndens budgetavvikelse för åren 2016–2019 samt prognostiserad avvikelse för år 2020.

År	Budget (mnkr)	Utfall (mnkr)	Utfall mot budget (mnkr)
2016	0	-166,2	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
2017	0	-324,7	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
2018	0	-330,5	Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
2019	0	-475,8	Hälso- och sjukvårdsnämnden
2020	0	-600	Prognos per september Hälso- och sjukvårdsnämnden

Tabell 7. Region Örebro läns budget och årsredovisning åren 2016–2019 samt budget 2020 och prognos per september 2020.

Hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomiska prognos för år 2020 har hanterats som informationsärenden vid nämndens sammanträde under våren 2020 där förvaltningen informerat om en helårsprognos på -700 mnkr. Av delårsrapporten per juli vilken nämnden behandlade 2020-08-27 (§ 82) framgår att helårsprognosen är -600 mnkr. För den aktuella perioden uppgår resultatet till -445 mnkr enligt tabell 8. Det är stora variationer i budgetavvikelse mellan områdena, dock uppvisar samtliga områden underskott för den aktuella perioden.

Område	Budgetavvikelse perioden 2020 (mnkr)
Område närsjukvård Väster	-19,0
Område närsjukvård Norr	-18,0
Område närsjukvård Örebro	-66,6
Område närsjukvård Söder	-1,3
Område medicin och rehabilitering	-62,2

Område opererande och onkologi	-156,5
Område thorax, kärl och diagnostik	-76,0
Område rehabilitering och hjälpmedel	-4,0
Område psykiatri	-13,6
Förvaltningsgemensamt	-27,8
Resultat	-445,0

Tabell 8. Budgetavvikelse per område per 2020-07-31.

I intervjuer framgår att budgeten inte är tillräckligt styrande i verksamheten. Fokus beskrivs vara på att skapa kostnadskontroll samt att minska takten avseende nettokostnadsutvecklingen i syfte att minska gapet mellan utfall och budget. I intervjuer lyfts vidare fram att handlingsplanen behandlar hälften nämndens underskott samt att det inte vidtagits några ytterligare åtgärder under år 2020 för att nå en budget i balans. Detta framgår även av nämndens protokoll.

Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att det inte finns tillräckligt tydliga strategier för att klara en ekonomi i balans inom hälso- och sjukvårdsnämnden samt att budgeten inte i tillräcklig utsträckning verkar som ett styrinstrument inom hälso- och sjukvårdsverksnämnden.

Vi konstaterar att det redan under våren 2020 prognostiserades ett underskott för hälso- och sjukvårdsnämnden om 700 miljoner. Vi konstaterar även att hälso- och sjukvårdsnämndens handlingsplan för att nå en budget i balans år 2020 omfattar cirka 30 procent av det prognostiserade underskottet. Vidtagna effekter år 2020 har i förhållande till underskottet låg eller ingen effekt på år 2020 och 2021 vilket bedöms göra det svårt att nå en budget i balans även 2021. Således har nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå en budget i balans år 2020 och den ekonomiska styrningen kan således inte anses ha varit tillräcklig.

En tillbakablick visar att budgeten inom hälso- och sjukvården i regionen inte fungerat som ett tillräckligt styrinstrument för verksamheterna, vilket också uppges i flera av intervjuerna. De senaste åren har verksamheterna redovisat högre kostnadsutveckling än budgeterat samt återkommande underskott. Vi konstaterar att de av nämnden vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans även tidigare år har varit otillräckliga. Vi ser att regionstyrelsen i låg utsträckning genomfört uppföljningar under år 2020 av hälso- och sjukvårdsnämndens vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans trots det att ett stort underskott prognostiseras. Resultatet i delårsrapporten 2020 visar att inget område inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen har en budget i balans. Regionstyrelsen behöver således utifrån sin ledande roll förstärka sin uppsikt och i synnerhet arbetet med åtgärder för att säkerställa en ekonomi i balans.

Vi konstaterar att samtliga månadsuppföljningar i hälso- och sjukvårdsnämnden inte hanteras som beslutsärenden under år 2020. Det är av vikt att det sker en tillräcklig frekvent uppföljning samt att hälso- och sjukvårdsnämnden aktivt fattar beslut om

åtgärdsförslag, inte minst mot bakgrund av det prognostiserade ekonomiska underskott för år 2020 samt tidigare år.

Vi bedömer därför revisionsfrågan som ***inte uppfylld***.

Sammanfattande bedömning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Region Örebro läns budgetprocess är ändamålsenlig och effektiv. Utifrån genomförd granskning är bedömningen att regionens budgetprocess **inte helt** är ändamålsenlig och effektiv.

Vår bedömning är att den formella beredningen av budgeten har hanterats i enlighet med kommunallagen (11 kap. 8-11 §§) dvs. innan beslut i Regionfullmäktige har budgeten beretts av regionstyrelsen samt regionstyrelsens arbetsutskott. Vi bedömer dock att i syfte att säkerställa ett mer ändamålsenligt beredningsunderlag inför fastställandet av budget, så bör regionstyrelsen möjliggöra en utökad formell dialog med nämnderna samt begär formella yttranden från nämnderna som en del i budgetprocessen.

Regionstyrelsen har till viss del beaktat de ekonomiska förutsättningar samt bedömt risker i budgetarbetet inför år 2021. Vi bedömer dock att det budgeterade balanskravsresultatet inte uppfyller regionens finansiella målsättningar om ett resultat på minst 1,25 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. I budget för år 2021 förutsätts att samtliga nämnder har en ekonomi i balans för samtliga år. Vår bedömning är att erfarenheter från tidigare års utfall samt faktisk kostnadsutveckling inte har beaktats i tillräcklig omfattning i budgetarbetet. Det faktum att hälso- och sjukvårdsnämnden uppvisat årligen återkommande underskott bedömer vi stödjer denna uppfattning. Det är dock positivt att regionen med anledning av pandemin, budgeterat för en planeringsreserv samt även särskilda omställningsmedel för nämnderna. Vidare har en känslighetsanalys gjorts, vilken påvisar vilken effekt förändringar har på regionens intäkter och kostnader.

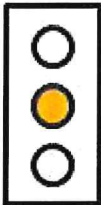
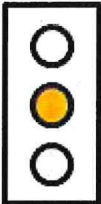
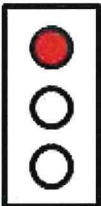
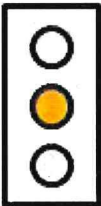
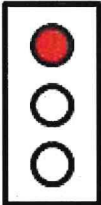
Hälso- och sjukvårdsnämnden har enligt vår mening inte säkerställt en tillräckligt ändamålsenlig budgetprocess. För att anses ha ett ändamålsenligt internbudgetarbete krävs det enligt vår bedömning att det finns tydliga riktlinjer och tidplaner för det interna arbetet samt en högre grad av involvering från budgetansvariga chefer. Detta i syfte att skapa en mer realistisk och ändamålsenlig budget och budgetstyrning samt säkerställa att åtgärder för en ekonomi i balans beslutas och genomförs. Vi bedömer inte att det finns tillräckligt tydliga strategier för att klara en ekonomi i balans inom hälso- och sjukvårdsnämnden. Detta utifrån att nämnden de senaste åren redovisat högre kostnadsutveckling än budgeterat samt återkommande underskott. Vidare konstaterar vi att hälso- och sjukvårdsnämndens handlingsplan för att nå en budget i balans för år 2020 omfattar cirka 30 procent av det prognostiserade underskottet. Vidtagna effekter år 2020 har i förhållande till underskottet låg eller ingen effekt på år 2020 och 2021, vilket bedöms göra det svårt att nå en budget i balans även år 2021. Vi konstaterar att de av nämnden vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans även tidigare år har varit otillräckliga.

Vi ser att regionstyrelsen i låg utsträckning genomfört uppföljningar under år 2020 av hälso- och sjukvårdsnämndens vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans. Regionstyrelsen behöver således utifrån sin ledande roll förstärka sin uppsikt över

Hälso- och sjukvårdsnämnden med särskilt fokus på att säkerställa en ekonomi i balans inom Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Bedömningar mot revisionsfrågor

Nedan anges bedömning mot respektive revisionsfråga. Motivering/kommentar till respektive revisionsfråga framgår löpande i rapporten under respektive avsnitt.

Revisionsfråga	Kommentar	
1. Följs gällande lagar, regler, beslut och anvisningar vid framtagande av budget i Region Örebro län?	Delvis uppfyllt	
2. Vilka förutsättningar och erfarenheter finns inför budgetarbetet och hur bedöms kända risker samt omvärldspåverkan?	Delvis uppfyllt	
3. Vilka möjligheter har styrelser och nämnder haft till dialog och synpunkter under denna process?	Ej uppfyllt	
4. Hur genomförs internbudgetarbetet av respektive nämnd och styrelse och är detta arbete ändamålsenligt?	Delvis uppfyllt	
5. Finns tydliga strategier för att klara en ekonomi i balans och verkar budgeten som styrinstrument i nämndernas och styrelsernas verksamheter?	Ej Uppfyllt	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi

- Regionstyrelsen att i samband med fastställande av budget i högre utsträckning beakta tidigare års kostnadsutveckling samt beslutade målnivåer avseende årets resultat.
- Regionstyrelsen att utöka den formella dialogen med nämnderna i syfte att säkerställa en mer ändamålsenlig budgetprocess, detta i huvudsak genom att fokusera på vilka åtgärder nämnderna behöver vidta med anledning av föreslagna budgetramar.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden att säkerställa en mer ändamålsenlig budgetprocess.
- Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa att beslutade åtgärder är tillräckligt omfattande för att nå en ekonomi i balans.
- Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden behöver säkerställa en tillräcklig uppföljning av beslutade åtgärder för en ekonomi i balans.

Bilaga 1

I genomförd granskning är följande intervjuade:

- Regionstyrelsens ordförande
- 2:e vice ordförande i regionstyrelsen
- Regiondirektör
- Ekonomidirektör, regionkansliet
- Verksamhetscontroller, regionkansliet
- Budgetchef, regionkansliet
- Ordförande, hälso- och sjukvårdsnämnden
- 2:e vice ordförande, hälso- och sjukvårdsnämnden
- Hälso- och sjukvårdsdirektör, hälso- och sjukvårdsförvaltningen
- Ekonomichef, hälso- och sjukvårdsförvaltningen
- Planeringschef, hälso- och sjukvårdsförvaltningen
- Områdeschef psykiatri, hälso- och sjukvårdsförvaltningen
- Områdeschef opererande och onkologi, hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Februari 2021

Rebecka Hansson
Uppdragsledare

Kristian Damlin
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Region Örebro län enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från år 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

8

Borgensbeslut avseende refinansiering Transitio

21RS5856

Borgensbeslut avseende refinansiering Transitio

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att Region Örebro län, organisationsnummer 232100-0164, går i borgen såsom för egen skuld för AB Transitio upp till ett belopp om 91 miljoner kronor avseende refinansiering av Regina regionalstågsfordon vilka hyrs från AB Transitio, samt

att beslutet förutsätter att övriga berörda borgensmän och tillika ägare till Tåg i Bergslagen, för egen del, fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

I början av 2000 talet gjordes den första större anskaffning av nya fordon av Transitio. Reginafordon upphandlades på uppdrag av bland annat regionerna runt Mälardalen och Bergslagen. Fordonen finansierades med flera leasekontrakt, bland annat med Handelsbanken Finans som motpart.

De först ingångna kontrakten har löpt under snart 20 år, inklusive en första förlängningsperiod om 4 år. Vid årsskiftet 2021/2022 är det dags för en sista möjlig förlängningsperiod på åtta år. I samband med detta har Handelsbanken meddelat att man önskar avsluta leasefinansieringarna och ej acceptera den sista förlängningsperioden. Berörda borgensmän för dessa kontrakt är Region Dalarna, Region Gävleborg, Region Västmanland samt Region Örebro län, tillika ägare av Tåg i Bergslagen AB.

För Transitio och hyrestagarna innebär den sista leaseperioden mindre förmånliga villkor vad gäller räntemarginal och amorteringsprofil varför det även ur detta perspektiv är aktuellt att refinansiera fordonen på annat sätt.

Samtliga borgensmän till berörda fordon/leasefinansieringar är medlemmar i

Kommuninvest, varför refinansiering genom upplåning från Kommuninvest är möjlig. För Region Örebro län berörs 18 stycken Regina fordon vilka hyrs genom Tåg i Bergslagen. Region Örebro läns andel av det totala refinansieringsbehovet om 469 miljoner kronor uppgår till 91 miljoner kronor.

Skulden under nuvarande solidarisk borgen utställd för ursprunglig finansiering kommer att minska med ett belopp motsvarande ny enskild proprieborgen för Region Örebro län. Refinansieringen medför därför ingen ökad borgenssumma.

Refinansieringen förslås ske med upplåning med proprieborgen från ägarna som säkerhet.

Ärendebeskrivning

I början av 2000 talet gjordes den första större anskaffning av nya fordon av Transitio. Reginafordon upphandlades på uppdrag av bland annat regionerna runt Mälardalen och Bergslagen. Fordonen finansierades med flera leasekontrakt, bland annat med Handelsbanken Finans som leasgivare. De först ingångna kontrakten har löpt på under snart 20 år inklusive en första förlängningsperiod om 4 år och till årsskiftet 2021/2022 är det dags för en sista möjlig förlängningsperiod på åtta år. I samband med detta har Handelsbanken meddelat att man önskar avsluta leasefinansieringarna och ej acceptera den sista förlängningsperioden. Berörda borgensmän för dessa kontrakt är regionerna vilka äger Tåg i Bergslagen AB. För Transitio och hyrestagarna innebär den sista leaseperioden mindre förmånliga villkor vad gäller räntemarginal och amorteringsprofil varför det även ur detta perspektiv är aktuellt att refinansiera fordonen på annat sätt.

Samtliga borgensmän till berörda fordon/leasefinansieringar är medlemmar i Kommuninvest. Refinansiering föreslås ske genom upplåning från Kommuninvest. För Region Örebro län berörs 18 stycken Regina fordon vilka hyrs genom Tåg i Bergslagen. Totalt för Region Örebro län är det aktuellt att refinansiera 91 miljoner kronor.

Skulden under nuvarande solidarisk borgen utställd för ursprunglig finansiering kommer att minska med ett belopp motsvarande ny enskild proprieborgen för Region Örebro län. Refinansieringen medför därför ingen ökad borgenssumma.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Ekonomi, Lennart Frommegård

Sammanträdesdatum
2021-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 21RS5856

Refinansieringen förslås ske med upplåning med propieborgen från ägarna som säkerhet.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Ärendet har ingen konsekvens för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Finansieringskostnaderna för Transitio kan komma att påverkas till följd av annan finansieringslösning. I de fall det sker kommer dessa kostnader att betalas av hyrestagaren (TiB), vilken finansieras med biljettintäkter och bidrag från ägarna. Med dagens räntenivåer bedöms effekterna på finansieringskostnaden bli marginellt högre än dagens kostnader.

Kostnaderna bedöms dock bli lägre än vad en förlängning av lease-finansieringen med ytterligare en period hade medfört, givet nuvarande avtal med Handelsbanken. Oavsett Handelsbankens val att inte förlänga med ytterligare en period, hade således en annan finansieringslösning varit aktuell.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-08-31
Bilaga 1. Förteckning över fordon och hyrestagare.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Fordonstyp	Borgensman	Fordon	Leasekontrakt	Restskuld per fordon
Regina	XT, Region Gävleborg	9010	1102	21 031 918
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9005	1101	21 284 517
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9006	1101	21 284 517
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9007	1102	21 031 918
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9008	1102	21 031 918
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9009	1102	21 031 918
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9011	1102	21 031 918
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9012	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9013	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9014	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9015	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9018	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9019	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9020	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9021	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9022	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9023	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9024	1103	19 648 912
Regina	TiB, Tåg i Bergslagen	9025	1103	19 648 912
Regina	Region Västmanland	9001	1101	21 284 517
Regina	Region Västmanland	9002	1101	21 284 517
Regina	Region Västmanland	9003	1101	21 284 517
Regina	Region Västmanland	9004	1101	21 284 517
				468 653 630

Belopp per hyrestagare

Region Gävleborg	21 031 918
Tåg i Bergslagen	362 483 644
Mälardalen (Region Västmanland)	85 138 068
	468 653 630

Ny borgen per region

Region Gävleborg	111 652 829
Region Västmanland	175 758 979
Region Dalarna	90 620 911
Region Örebro	90 620 911
De tåg som TiB hyr dividerat i 4 (362,5 mnkr/4)	

468 653 630

9

Tilldelningsbeslut för upphandling av specialiserad öppenvård 19RS9399

Tjänsteställe, handläggare
Upphandlingsavdelning , Anna Ostonen

Sammanträdesdatum
2021-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9399

Organ
Regionstyrelsen

Tilldelningsbeslut för upphandling av specialiserad öppenvård

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslås besluta

att anta X som leverantör för specialiserad öppenvård, samt

att paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Region Örebro län har genomfört en upphandling av specialiserad öppenvård. Avtalstiden för upphandlingskontraktet är 2022-04-01 – 2026-03-31 med option för Region Örebro län att besluta om förlängning med sammanlagt 48 månader.

Uppdraget omfattar vård för 95 miljoner de två första avtalsåren för att sedan övergå till 82,5 miljoner kronor per år resterande avtalsår.

Region Örebro läns mål med upphandlingen är att erbjuda länets innevånare ökad valfrihet genom att bibehålla privat vård som ett komplement och alternativ till offentlig vård. Denna privata vård ska vara långsiktig och införlivas i Region Örebro läns verksamhet som en integrerad del i vårdprocessen och bidra till att vården i länet kan hålla nationellt hög nivå avseende såväl kvalitet som patientnöjdhet och skapa ett effektivt vårdflöde med fokus på den enskilda patienten.

Ärendebeskrivning

Efter regionstyrelsens beslut om att initiera upphandling av specialiserad öppenvård på sammanträdet 2019-12-17, har på hälso- och sjukvårdsdirektörens uppdrag en arbetsgrupp med representanter från berörda

Tjänsteställe, handläggare
Upphandlingsavdelning, Anna Ostonen

Sammanträdesdatum
2021-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9399

verksamheter inom hälso- och sjukvården samt representant från Hälsoval arbetat med att definiera de områden där hälso- och sjukvården har störst behov av en extern vårdgivare och tagit fram ett underlag med åtgärder, priser och volymer. Underlaget är sedan godkänt av hälso- och sjukvårdsledningen och Hälsoval. Arbetet blev färdigt i slutet av år 2020.

I början av år 2021 utsågs ansvarig referensgrupp med representanter bestående av områdeschef för psykiatri och specialistvården, planeringschef för hälso- och sjukvårdsförvaltningen, representant från Hälsoval samt upphandlingsavdelningen för att arbeta fram upphandlingsdokumentet. Referensgruppen har i sitt arbete även haft kontakter med de kliniska verksamheter som berörs av uppdraget.

Upphandlingsunderlaget godkändes av regionstyrelsen 2021-04-29 för annonsering.

Sista dag för att lämna anbud var 2021-06-04.

Under förutsättningen att inkomna anbud uppfyller kraven och ställda avtalsvillkor kommer det anbud att antas som är det för Region Örebro län ekonomisk mest fördelaktigt. Kvalitet bedöms utifrån en skriven redogörelse av planerat konkret arbetssätt där leverantören ska redogöra för följande aspekter och mål:

- patientsäkerhet, med målet att minimera vårdskador,
- tillgänglighet, med målet att alla patienter ges den vård de har behov av inom rimlig tid,
- kunskapsbaserad vård, med målet att bedriva och utveckla, verksamheten för att uppfylla rollen som specialistsjukhus, samt
- samverkan, med mål att utforma och bedriva samverkan mellan vårdgivaren och Region Örebro läns olika verksamheter.

Utifrån denna redogörelse bedöms uppdraget kunna tilldelas den leverantör som kan utföra uppdraget på ett kostnadseffektivt och kvalitativt sätt.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Region Örebro län ställer krav på leverantörerna att följa den nationellt framtagna Uppförandekoden när det gäller sociala- och etiska krav. I Uppförandekoden finns krav på miljö formulerat.

Tjänsteställe, handläggare
Upphandlingsavdelning, Anna Ostonen

Sammanträdesdatum
2021-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 19RS9399

I varje upphandling som Region Örebro län genomför som rör barn ska barns perspektiv och rättigheter tas med i planering och utförande. Detta avser till exempel byggnader som barn ska vistas i, tjänster som ska hanteras av barn eller produkter som används av barn. Barnets bästa har beaktats och utretts under hela upphandlingsprocessen, och i det arbetet har hänsyn tagits till barnets egna åsikter.

I upphandlingen ställer vi även krav på arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal, vilket innebär att kontraktet ska fullgöras i enlighet med de vid var tid gällande arbetsrättsliga villkoren avseende lön, semester och arbetstid.

Ekonomiska konsekvenser

En upphandling av specialiserad öppenvård innebär främst att verksamheten säkras till nytta för de patienter den berör. Det är inte att vänta att upphandlingen ska leda till lägre kostnader för verksamheten.

Avtalet innebär att vi lägger oss på nuvarande avtalsnivåer plus de första två årens ökning med 12,5 miljoner kronor för att därefter igen återgå till nuvarande avtalsnivåer för de resterande avtalsåren.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 20201-08-31
Tilldelningsbeslut specialiserad öppenvård
Individuell rapport specialiserad öppenvård

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Anna Ostonen
Gustav Ekbäck

10

Överlåtelse av en
läkaretablering inom lag
(1993:1651) om
läkarvårdsersättning
21RS7882

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård , Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2020-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7882

Organ
Regionstyrelsen

Begäran från dödsbo att kunna överlåta en läkaretablering inom lag (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att bifalla dödsboets begäran om att tillåta överlåtelse av Sead Hanumics etablering enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning varför Region Örebro län kommer att publicera en så kallad ansökningsinbjudan om ingående av samverkansavtal med Region Örebro län (ersättningsetablering).

Sammanfattning

Sead Hanumic har bedrivit en mottagning inom allmänmedicin enligt lag (1993:1651) om läkarvårdsersättning, den så kallade nationella taxan sedan 2012. Sead Hanumic som var specialist i allmänmedicin har avlidit. Hans dödsbo har nu till Region Örebro län framfört önskemål om en så kallad ersättningsetablering.

Etableringen är knuten till Sead Hanumic, och verksamheten har drivits i bolagsform, Läkarpaktiken SH i Örebro AB. Mottagningen finns på Drottninggatan 15 i Örebro.

Av nämnda lag framgår att en läkare som är verksam med rätt till ersättning enligt denna lag och som avser att överlåta sin verksamhet ska anmäla till regionen om han eller hon i samband med överlåtelsen vill möjliggöra för annan läkare att få ingå samverkansavtal med regionen med motsvarande villkor (ersättningsetablering).

Efter en sådan anmälan ska regionen utan dröjsmål publicera en ansökningsinbjudan om att få ingå samverkansavtal. Publiceringen ska ske

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2020-08-30

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7882

genom annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig, eller genom annons i någon annan form som möjliggör effektiv konkurrens.

Det saknas uttrycklig reglering av ett dödsbos möjlighet att påkalla överlåtelse, men det finns heller ingen bestämmelse som säger att det inte skulle vara möjligt. Men de skäl som gör sig gällande avseende överlåtelse från en läkare, gör sig gällande även när det gäller bedömningen av dödsboets möjlighet att överlåta. Till dessa skäl kan främst räknas främst omsorgen om kontinuiteten för patienterna samt det berättigade intresset av mångfald avseende utförare av vård.

Mot bakgrund av detta bör dödsboets begäran bifallas.

Ärendebeskrivning

Nationella taxan är ett samlingsnamn för de lagar och förordningar som reglerar verksamhet och ersättning för läkare och fysioterapeuter.

Nationella taxan har funnits sedan 1994 och ersatte det systemet som kallades ”ansluten till Försäkringskassan”. Vårdgivare inom nationella taxan har en etablering knuten till egen fysisk person även om själva verksamheten sedan bedrivs i bolagsform.

Villkoren för vårdgivarens verksamhet regleras i lag (1993:1651) om läkarvårdsersättning (LOL) och den ekonomiska ersättningen fastställs i Förordning om läkarvårdsersättning (FOL). Ersättningsnivåerna i taxan förhandlas mellan Sveriges Läkarförbund och Sveriges Kommuner och Regioner med vissa årliga intervall.

När lagarna (LOL och LOF) trädde i kraft 1994 övertog landstingen kostnadsansvaret för ersättningen till privata vårdgivare anslutna till Försäkringskassan från staten. Detta innebar att det i stort sett blev fri etablering för läkare och sjukgymnaster att bedriva verksamhet med offentliga medel.

År 1995 infördes begränsningar för att ansluta sig till den nationella taxan. Nu fick de privata vårdgivarna träffa samverkansavtal med landstinget. Ett samverkansavtal innebär att den privata vårdgivaren kommer överens med landstinget om att få bedriva verksamhet med ersättning enligt nationellt fastställda bestämmelser (nationella taxan).

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälsa- och sjukvård, Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2020-08-30

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7882

Sedan 1995 har det i princip varit stängt för nyetableringar. Sedan 2009 är det tillåtet att ersättningsetablera, det vill säga att överlåta sin etablering till högstbjudande - via upphandling.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Inga konsekvenser för miljön, barn och jämställdhet.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-08-31

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

11

Ersättningsetablering enligt lag (1993:1652) om ersättning för fysioterapi 21RS7943

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård , Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2021-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7943

Organ
Regionstyrelsen

Ersättningsetablering enligt lag (1993:1652) om ersättning för fysioterapi

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att bifalla Claes-Göran Erlandssons begäran om att överlåta sin etablering enligt lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi varför Region Örebro län kommer att publicera en så kallad ansökningsinbjudan om ingående av samverkansavtal med Region Örebro län (ersättningsetablering).

Sammanfattning

Claes-Göran Erlandsson har bedrivit en mottagning enligt lag (1993:1652) om ersättning för fysioterapi, den så kallade nationella taxan sedan 1994/95. Mottagningen har funnits i Karlskoga. Claes-Göran Erlandsson har nu till Region Örebro län framfört en önskan om så kallad ersättningsetablering.

Claes-Göran Erlandsson lämnade in en anmälan om ersättningsetablering till Region Örebro län under 2020. Region Örebro län annonserade etableringen under 2021 som var knuten till Karlskoga, men ingen vårdgivare var intresserad av att köpa mottagningen.

Nu har Claes-Göran Erlandsson framfört att han önskar sälja etablering i hela Region Örebro län. Region Örebro län ser helst att mottagningen säljs i Karlskoga i första hand och i andra hand i länet som helhet.

Av nämnda lag framgår att en fysioterapeut som är verksam med rätt till ersättning enligt denna lag och som avser att överlåta sin verksamhet ska anmäla till regionen om han eller hon i samband med överlåtelsen vill möjliggöra för annan fysioterapeut att få ingå samverkansavtal med regionen med motsvarande villkor (ersättningsetablering).

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2021-08-30

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7943

Efter en sådan anmälan ska regionen utan dröjsmål publicera en ansökningsinbjudan om att få ingå samverkansavtal. Publiceringen ska ske genom annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig, eller genom annons i någon annan form som möjliggör effektiv konkurrens.

Ärendebeskrivning

Nationella taxan är ett samlingsnamn för de lagar och förordningar som reglerar verksamhet och ersättning för läkare och fysioterapeuter.

Nationella taxan har funnits sedan 1994 och ersatte systemet som kallades ”ansluten till Försäkringskassan”. Vårdgivare inom nationella taxan har en etablering knuten till egen fysisk person även om själva verksamheten sedan bedrivs i bolagsform.

Villkoren för vårdgivarens verksamhet regleras i lag (1993:1652) om ersättning för fysioterapi (LOF) och den ekonomiska ersättningen fastställs i Förordning om ersättning för fysioterapi (FOF). Ersättningsnivåerna i taxan förhandlas mellan Fysioterapeuternas förbund och Sveriges Kommuner och Regioner med vissa årliga intervall.

När lagarna (LOL och LOF) trädde i kraft 1994 övertog landstingen kostnadsansvaret för ersättningen till privata vårdgivare anslutna till Försäkringskassan från staten. Detta innebar att det i stort sett blev fri etablering för läkare och sjukgymnaster att bedriva verksamhet med offentliga medel.

År 1995 infördes begränsningar för att ansluta sig till den nationella taxan. Nu fick de privata vårdgivarna träffa samverkansavtal med landstinget. Ett samverkansavtal innebär att den privata vårdgivaren kommer överens med landstinget om att få bedriva verksamhet med ersättning enligt nationellt fastställda bestämmelser (nationella taxan).

Sedan 1995 har det i princip varit stängt för nyetableringar. Sedan 2009 är det tillåtet att ersättningsetablera, det vill säga att överlåta sin etablering till högstbjudande - via upphandling.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Inga konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hälso- och sjukvård, Mikael Johansson

Sammanträdesdatum
2021-08-30

FöredragningsPM
Dnr: 21RS7943

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-08-31

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)

12

Överenskommelser om
digitala covidbevis samt
vaccinering av barn under
18 år

20RS13552

Tjänsteställe, handläggare
Ärende- och utredningsenheten Hälsa- och
sjukvårdsförvaltning, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2021-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 20RS13552

Organ
Regionstyrelsen

Överenskommelser om digitala covidbevis samt vaccinering av barn under 18 år

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att Region Örebro län ansluter sig till överenskommelserna.

Sammanfattning

Sveriges kommuner och regioner, SKR, har under sommaren tecknat två överenskommelser med staten på grund av den pågående pandemin.

Dels har en tilläggsöverenskommelse tecknats till den tidigare överenskommelsen om testning och smittspårning. Anledningen till tilläggsöverenskommelsen är de nya EU-förordningar som rör digitala covidbevis. Förordningarna föreskriver att organisationer som administrerat ett covid-19-vaccin eller som utfört särskilt beskrivna tester ska rapportera vissa informationsmängder.

Tilläggsöverenskommelsen innebär att landets regioner åtar sig att:

- säkerställa att uppgifter om tillfrisknande från sjukdomen covid-19, på begäran av den enskilde när verifierade uppgifter föreligger, skyndsamt inrapporteras till E-hälsomyndigheten i enlighet med de krav på utfärdande som stadgas i EU-förordningen om EU:s digitala covidintyg
- säkerställa att den funktion som finns upprättad i respektive region i syfte att ta emot frågor från berörda myndigheter eller det statliga supportcenter som inrättats, bidrar till att rätta fel i inrapporteringen
- säkerställa att inrapporteringen görs av behörig personal via ett fristående webbgränssnitt som E-hälsomyndigheten tillhandahåller

Dels har en revidering gjorts av överenskommelsen om genomförandet av vaccinering mot covid-19. Utgångspunkten för de ändringar som gjorts är den

Tjänsteställe, handläggare
Ärende- och utredningsenheten Hälso- och
sjukvårdsförvaltning, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2021-08-31

FöredragningsPM
Dnr: 20RS13552

rekommendation som Folkhälsomyndigheten presenterade den 22 juni 2021 gällande vaccinationer av personer under 18 år.

Enligt revideringen ska regionerna genomföra vaccineringen skyndsamt.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet får inga konsekvenser ur de aktuella perspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av beslutet är svåra att förutse eftersom de delvis beror på hur många länsbor som kommer efterfråga tillfrisknandebevis. Konsekvenserna väntas dock bli mycket små för Region Örebro län eftersom staten ersätter regionen med en schablonersättning (375 kronor) för varje fullständig inrapportering.

Den schablonersättning som parterna tidigare har enats om för vaccineringen ska utgå även för vaccinering av barn.

Beslutsunderlag

Föredragnings-PM angående överenskommelser om digitala covidbevis samt vaccinering av barn under 18 år

Överenskommelse om digitala covidbevis, tillfrisknandebevis (Tilläggsöverenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om antigenester – ökad nationell testning och smittspårning för covid-19)

Ändringsöverenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19 med anledning av förändrade rekommendationer om vaccination av barn

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Sveriges kommuner och regioner, SKR
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

2021-07-01

Regionstyrelserna

Ändringsöverenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021

Ärendenr: 20/01669

Förbundsstyrelsens beslut

Arbetsutskottet har på delegation från styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) vid sammanträde den 1 juli 2021 beslutat

att godkänna bifogat förslag till reviderad överenskommelse mellan staten och SKR om genomförandet av vaccinering mot covid-19, 2021

att anse beslutet omedelbart justerat, samt

att i en skrivelse informera regionerna om överenskommelsen.

Bakgrund

SKR och regeringen har kommit överens om en ändringsöverenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021. Utgångspunkten för de ändringar som gjorts är den rekommendation som Folkhälsomyndigheten presenterade den 22 juni 2021 gällande vaccinationer av personer under 18 år.

Staten och SKR är överens om att även vaccinationerna av barn ska genomföras skyndsamt, enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer om prioriteringar och på ett sätt som gör att vaccinationen har förutsättningar att ske på ett jämlikt sätt över landet. Parterna ska vidta åtgärder i syfte att åstadkomma en så hög och jämlik vaccinationstäckning som möjligt.

Den schablonersättning som parterna tidigare har enats om ska utgå även för vaccinering av barn.

Utöver de punkter som omfattas och beskrivs i ändringsöverenskommelsen gäller övriga delar av den ursprungliga överenskommelsen samt tidigare ändringsöverenskommelse med anledning av förändrade förutsättningar avseende leverans av vaccin fortsatt under 2021. Ändringsöverenskommelsen behöver således läsas tillsammans med de två tidigare överenskommelserna i sin helhet.

Tidigare rekommendation från SKR till medlemmarna (20/01597) om kostnadsfrihet av vaccinering mot covid-19, i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer, kvarstår fortsatt.

Ändringsöverenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19 med anledning av förändrade rekommendationer om vaccination av barn redovisas i **bilaga 1**

Överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021, **bilaga 2**

Ändringsöverenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021, med anledning av förändrade förutsättningar avseende leverans av vaccin, **bilaga 3**

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knappe
Ordförande

Bilaga 1

Regeringskansliet
Socialdepartementet

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Ändringsöverenskommelse om genomförande av
vaccinering mot covid-19, 2021, med anledning av
förändrade rekommendationer om vaccination av
barn

Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner

Innehåll

1. Bakgrund till ändringsöverenskommelsen	3
2. Inledning	3
3. Justeringar i ursprunglig Överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021	3
Justering av Överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid- 19, 2021	4
Avsnitt 2.1 – Gemensam inriktning	4
Avsnitt 2.2.3 – SKR åtar sig att.....	4
Avsnitt 2.3.....	4
2. Godkännande av överenskommelsen	4

1. Bakgrund till ändringsöverenskommelsen

Den 8 december 2020 ingick staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) en överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021. Den gemensamma målsättning i den träffade överenskommelsen är att alla i Sverige boende personer som är 18 år och äldre samt personer under 18 år tillhörande en riskgrupp skyndsamt ska kunna erbjudas vaccinering mot covid-19 under första halvåret 2021. Mot bakgrund av försenade vaccinleveranser ändrades överenskommelsen den 1 april 2021. Ändringen innebär bland annat att den gemensamma målsättningen löpande uppdateras i förhållande till prognoserna för vaccinleveranser. Vidare utökades överenskommelsen till att omfatta åtaganden kopplade till vaccinationsbevis.

Sedan slutet av maj finns ett vaccin mot covid-19 godkänt av den Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) från tolv års ålder. Vaccinet har tidigare varit godkänt för användning från sexton års ålder. Den 22 juni presenterade Folkhälsomyndigheten rekommendationer gällande vaccinationer av personer under 18 år.

2. Inledning

Mot bakgrund av Folkhälsomyndighetens rekommendationer avseende barn finns ett behov av att uppdatera överenskommelsen mellan staten och SKR om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021.

Staten och SKR är överens om att även vaccinationerna av barn ska genomföras skyndsamt, enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer om prioriteringar och på ett sätt som gör att vaccinationen har förutsättningar att ske på ett jämlikt sätt över landet. Parterna ska vidta åtgärder i syfte att åstadkomma en så hög och jämlik vaccinationstäckning som möjligt.

Den schablonersättning som parterna tidigare har enats om ska utgå även för vaccinering av barn.

3. Justeringar i ursprunglig Överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021

Justeringarna i denna ändringsöverenskommelse avser delar av följande avsnitt i Överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021.

1. Gemensam inriktning (avsnitt 2.1)
2. Ansvarsfördelning (avsnitt 2.2)

Justering av Överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021

Avsnitt 2.1 – Gemensam inriktning

Vaccineringen ska fortgå till dess att samtliga personer i befolkningen som av Folkhälsomyndigheten rekommenderas vaccination har erbjudits det. Alla vaccinationer mot covid-19 ska skyndsamt registreras i det nationella vaccinationsregistret vilket kan ske från den 1 januari 2021.

Avsnitt 2.2.3 – SKR åtar sig att

Rekommendera sina medlemmar att erbjuda avgiftsfri vaccination i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer, samt

Avsnitt 2.3

SKR ska under 2021 en gång per månad skriftligen avrapportera regionernas arbete med överenskommelsen till Regeringskansliet, särskilt med avseende på;

- regionernas arbete att skyndsamt genomföra vaccination mot covid-19 enligt målsättningen som parterna har enats om och Folkhälsomyndighetens rekommendationer om prioriteringar,
- åtgärder för att säkerställa att vaccinationen kan genomföras på ett smittsäkert sätt,
- åtgärder så att vaccination av de allra sköraste personerna kan ske på ett sätt som är anpassat till dessa gruppers förutsättningar och behov, samt - åtgärder i syfte att åstadkomma en så hög och jämlik vaccinationstäckning som möjligt, särskilda insatser för att nå ut med erbjudande om vaccination till grupper som i andra sammanhang har en lägre vaccinationstäckning, samt hinder för genomförandet av de planerade vaccinationerna.

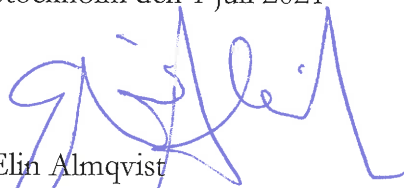
2. Godkännande av överenskommelsen

För staten genom
Socialdepartementet

För Sveriges Kommuner och
Regioner

Stockholm den 1 juli 2021

Elin Almqvist
Statssekreterare

Stockholm den 1 juli 2021

Staffan Isling
Verkställande direktör

PÅ FULLMÄKT AV

Verkställande direktören

Fullmakt att underteckna ändringsöverenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021, med anledning av förändrade rekommendationer om vaccination av barn

Härmed ges sektionschef Maria Fredriksson, personnummer 700814-7162, fullmakt att underteckna ändringsöverenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021, med anledning av förändrade rekommendationer om vaccination av barn, den 1 juli 2021 i min frånvaro.

Staffan Isling

20/01669

Bilaga 2

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Överenskommelse om genomförande av vaccinering mot covid-19, 2021

Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner

Innehåll

1. Vaccinering mot covid-19	3
2. Inriktning och åtagande	5
2.1 Gemensam inriktning.....	5
2.2 Ansvarsfördelning	7
2.2.1 Staten åtar sig att.....	7
2.2.2 Regionerna åtar sig att.....	8
2.2.3 SKR åtar sig att.....	9
2.3 Rapportering.....	10
2.4 Översynsklausul.....	11
3. Den ekonomiska omfattningen av överenskommelsen	11
3.1 Ersättning för förberedande och löpande åtgärder	11
3.2 Schablonbelopp per given dos vaccin.....	11
3.3 Särskild ersättning vid skyndsamt genomförande av vaccination.....	12
4. Statliga insatser för att underlätta vaccineringen i regionerna	13
4.1 Folkhälsomyndigheten.....	13
4.2 Läkemedelsverket	13
4.3 Socialstyrelsen	14
4.4 Länsstyrelserna.....	14
4.5 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	14
5. Godkännande av överenskommelsen	15

1. Vaccinering mot covid-19

Just nu pågår ett stort antal vaccnutvecklingsprojekt världen över. Vaccinkandidater mot covid-19 har tagits fram i aldrig tidigare skådad takt. Än så länge är inget vaccin godkänt i EU men några förväntas bli godkända inom kort.

Vaccin mot covid-19 kan komma att bli ett av de viktigaste verktygen i kampen mot covid-19. En effektiv vaccinering kan dämpa lidande och rädda liv och kan också leda till att samhället kan öppnas upp i högre utsträckning vilket kan få positiv effekt på människors hälsa och på samhällsekonomin.

Att säkerställa skyndsam vaccination mot covid-19 för Sveriges befolkning är ett ansvar som delas mellan staten och regionerna och där en välfungerande samverkan utifrån respektive aktörs ansvar är nödvändig.

Regeringen presenterade den 20 maj 2020 en samlad vaccinstrategi bestående av tre delar; regeringens fortsatta arbete internationellt, en nationell vaccinsamordnare samt ett uppdrag till Folkhälsomyndigheten att ta fram en nationell vaccinationsplan (S2020/04550/FS (delvis)). Regeringsbeslut om kommittédirektiv för Utredningen om tillgång till vaccin mot covid-19 (S 2020:07) fattades samma dag (S2020/04551/FS). Folkhälsomyndigheten lämnade inom ramen för sitt uppdrag den 31 augusti 2020 en första version av en nationell plan för vaccination mot covid-19. Denna plan kompletteras kontinuerligt av Folkhälsomyndigheten i takt med att ny information kommer.

Regeringen beslutade den 22 juni 2020 (S2020/05504/FS) att Sverige deltar i EU-gemensamma upphandlingar för att säkra tillgången till vaccin mot covid-19. Den 23 juli 2020 (S2020/06106/FS (delvis)) förordnade regeringen Richard Bergström att tills vidare representera Sverige i styrelsen för de EU-gemensamma upphandlingarna.

Vaccinutvecklingsprojekten inkluderar ett antal varianter av tekniker för att producera vacciner, både väl etablerade och beprövade och helt nya koncept som DNA-, RNA- och virusvektor-baserade produkter. Europeiska kommissionen har som ambition uttalat att en framtida avtalsportfölj bör omfatta olika teknologier och verkningsmekanismer för att maximera chansen för att få tillgång till ett eller flera säkra och effektiva vacciner. De bör innehålla minst två, helst tre, vacciner från respektive plattform.

Kommissionen har hittills tecknat sex avtal med vaccintillverkare varav fem är en typ av avtal där medlemsländerna, om de väljer att delta, förbinder sig att köpa den del av vaccindoserna som tilldelas landet per capita. Sverige har valt att delta i dessa avtal. Ett av de avtal som kommissionen har tecknat kräver inte att medlemsländerna förbinder sig att köpa doser men ger dem möjlighet att göra det. Avtalen gäller enbart om vacciner blir godkända.

Det finns redan nu en tentativ leveransplan till Sverige och regionerna förbereder sig för att börja erbjuda vaccinering utan fördröjning efter det att ett eller flera godkända vaccin har levererats till landet. Regionerna har stor vana av att genomföra vaccinationskampanjer. År 2020 beställdes ca 1,9 miljoner doser vaccin mot säsongsinfluensan.

Influensavaccinationskampanjer genomförs årligen i hela Sverige inom ramen för den ordinarie vårdverksamheten framför allt i primärvård och inom kommunal hälso- och sjukvård. Att genomföra vaccinationer mot covid-19 kommer emellertid att innebära extra utmaningar. Om flera vacciner blir godkända samtidigt har vi att vänta ett inflöde av vacciner från olika producenter vilket kräver extra samordning mellan Folkhälsomyndigheten och regionerna avseende logistik och prioriteringar. Det kommer också att ställa stora krav på regionerna avseende beredskap för hantering av vacciner och själva vaccineringen.

Åtminstone ett av de vacciner som kan komma att bli aktuella behöver förvaras extremt kallt och förvarings- och hanteringslösningar måste förberedas och finnas på plats i regionerna för denna typ av vaccin. Eftersom detta är en exceptionell hantering av vaccin så finns inte dessa rutiner sedan tidigare uppbyggda i regionerna men byggs nu upp i snabb takt. Vissa av de vacciner som nu utvecklas och kan godkännas kommer att behöva spädas och dras upp i sprutor, istället att som är fallet med influensavacciner, levereras i förfyllda sprutor. Även här etablerar regionerna nu rutiner och planer för att kunna hantera dessa vacciner.

Vaccineringen mot covid-19 behöver ske under pågående pandemi vilket ställer höga krav på ett smittsäkert genomförande. Förutsättningarna för att genomföra vaccineringen mot covid-19 är alltså till viss del annorlunda än exempelvis vid den årliga influensavaccineringen men förutsättningar för influensavaccineringen under 2020 har givit viktiga lärdomar och bidragit i regionernas förberedelsearbete för covid-19 vaccinationerna.